

Psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden

BESLUTSFÖRSLAG

Antonsson Anderberg, Maria
Maria.AntonssonAnderberg@skane.se

Datum 2025-11-28
Ärendenummer 2025-POL000440

Uppdragsflytt av mottagning för unga vuxna

Ordförandens förslag

1. Psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden lägger utredning av Mottagning för Unga Vuxna till handlingarna.
2. Förvaltningschef Psykiatri, habilitering och hjälpmedel uppdras, att till nämndens sista sammanträde före sommaren 2026, återkomma med status över hur process enligt ovan fortskrider.

Psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden följande

1. Uppdrag för unga vuxna med lätt till medelsvår psykisk ohälsa, vilket utgör ett komplement till vårdcentralernas basuppdrag för psykisk ohälsa, flyttas från primärvårdsnämnden till psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämnden under förutsättning att erforderligt likalydande beslut fattas i primärvårdsnämnden.
2. Flytt av uppdrag sker från och med den 1 juni 2026 och blir en del av Ungdomsmottagningarna som får ett åldersspann till 25 år.
3. Ramjustering för finansiering av uppdraget sker endast mellan berörda nämnder, primärvårdsnämnden och psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämnden, och i fullt samförstånd mellan nämnderna, i samband att uppdraget flyttas.

Sammanfattning

I detta ärende redovisas utredning av Mottagning för Unga Vuxna

med psykisk ohälsa, en utredning i syfte att tillvarata erfarenheter inför ordnad verksamhetsförändring. Härutöver beslutar nämnden om mottagande av uppdrag för unga vuxna med psykisk ohälsa till psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämnden, med integration till Ungdomsmottagningar och med åldersspann till 25 år.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2025-11-28
2. Utredning ”Jämlik tillgång till stöd och hjälp vid psykisk ohälsa för unga vuxna i Skåne”, 2025-11-13

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Bakgrund

Över tid har Region Skåne i flera utredningar identifierat att överlappande verksamhet bedrivs gentemot målgruppen unga vuxna med psykisk ohälsa vilket föranlett viss justering av uppdrag samt organisationstillhörighet för ungdomsmottagningar.

I utredning, Ny vårdform inom nära vård, 2024-09-17, ingick i hälso- och sjukvårdsnämndens beslut avseende förslag till hälso- och sjukvårdsbudget med uppdrag och regionbidragsfördelning, 2024-10-03, §112, konstaterades på nytt om överlappande verksamheter för målgruppen samt att tilläggsuppdrag för vårdcentraler, ”Mottagning för Unga Vuxna”, kunde avslutas då uppdraget bedömts vara del i vårdcentralens basuppdrag. Vidare att utredning skulle ske för att tillvarata erfarenheter inför ordnad verksamhetsförändring. Mot denna bakgrund avslutade Primärvårdsnämnden, 2024-11-18 §93, tilläggsuppdraget, ”Mottagning för Unga Vuxna”, för vårdcentraler vid årsskiftet 2024/2025. Vid samma datum beslutade nämnden härutöver att verksamhet, Mottagning för Unga Vuxna i Lund, ska fortgå med samma uppdrag i anslagsfinansierad form, parallellt med att utredning sker.

Utredning

I utredning, dokument 2 i detta ärende, framgår bakgrund till etablering av tilläggsuppdraget för vårdcentraler, vilket varit möjligt för vårdcentraler att ansöka om under åren 2014-2024, samt innehåll och omfattning av uppdraget. Utredningen inbegriper vidare hur

verksamheten vid Mottagning Unga Vuxna i Lund bedrivs i nuläget samt erfarenheter och nuläge från de vårdcentraler vilka fram tills dess tilläggsuppdraget upphörde bedrivit verksamhet och insatser riktade mot aktuell målgrupp.

Utredningen redogör även för uppdrag och erfarenheter av övriga verksamheter till unga vuxna som bedrivs i regionen. Härutöver kort om elevhälsans och studenthälsans uppdrag samt den nya socialtjänstlagen. Några nedslag från tre andra regioner finns redovisade liksom synpunkter från ett fåtal patienter och viss statistik.

Utifrån ovan beskriven kartläggning redovisas iakttagelser och reflektioner samt överväganden och bedömning vilken renderar i en slutsats samt ett antal rekommendationer vilka kort sammanfattas nedan.

Slutsats

Att tidigt uppmärksamma, agera samt erbjuda stöd och hjälp till unga med lätt och medelsvår psykisk ohälsa är värdefullt både för individ och samhälle. Givet detta har Region Skåne ansvar för att möta unga på ett jämlikt och lättillgängligt sätt i Skåne där samverkan, med andra myndigheter eller parter i de fall då behov påvisas, behöver ske på ett effektivt sätt.

Region Skåne bör därav, som ett komplement till vårdcentraler vars uppdrag för psykisk ohälsa kvarstår oförändrat, erbjuda ”Jämlik tillgång till stöd och hjälp vid psykisk ohälsa för unga vuxna i Skåne”, i form av verksamhet på primärvårdsnivå för unga vuxna.

För att möta målgruppens behov finns vinster i att bedriva anslagsfinansierad verksamhet för unga vuxna i lokal utanför sjukhusmiljö, där åldersspannet sträcker sig till 25 år. Särskilda utbudspunkter förordas, där antal, placering och resursåtgång bör övervägas vs antal unga i åldersgruppen.

För att förhindra att psykisk ohälsa utvecklas till något allvarligare bör unga erbjudas såväl god tillgänglighet, vilket underlättas via digitala kontakter och telefontriage, som aktiva insatser, däribland via olika digitala stöd och behandlingar.

Behov finns av hög flexibilitet i bemötande, utifrån att unga som söker hjälp för första gången och som kan ha svårt uttrycka sina behov, inte är ovanligt.

Samtalskontakt bör erbjudas vid ca. fem tillfällen där kartläggning av svårigheter och resurser analyseras för fortsatt planering, där digitala möjligheter och behandlingar, tex iKBT, är självklara.

Behov finns av att arbetet sker i team med olika kompetenser och leds utifrån devisen att stärka det friska och hälsofrämjande. Detta såväl avseende bemötande och förhållningssätt som fysisk miljö och information utformad för att signalera att unga inte måste vara sjuka för att söka hjälp.

Etablerade och kända samverkansvägar för snabb och säker kontakt med psykiatri, vårdcentraler, kommuner och eventuella andra verksamheter bör finnas för att hjälpa unga med annan/svårare problematik att komma vidare. Detta utan att samlokalisering behöver ske.

I syfte att möjliggöra utveckling och förbättringar utifrån behov och ungas perspektiv bör effektutvärderingar av behandlingsresultat samt brukarutvärderingar genomföras med regelbundenhet.

Rekommendation

- Fortsätt unga vuxna verksamheten i Lund under en övergångsperiod, med successiv modifiering till nytt uppdrag och organisering, som längst till 2026-12-31.
- Etablera ytterligare utbudspunkter på primärvårdsnivå för unga vuxna baserat på behovsinventering, med start från 2026-06-01.
- Samlokalisera och integrera utbudspunkterna som en del i ungdomsmottagningarnas uppdrag med åldersspann till 25 år.
- Fastslå uppdrag/insatser med utgångspunkt från tidigare uppdrag samt utifrån kunskapsstyrning, primärvårdens riktlinjer och gränssnittöverenskommelsen med psykiatrin, där utvecklad digitalisering samt effektutvärdering av behandlingar och brukarutvärdering ingår.
- Kostnadsberäkna satsningen med utgångspunkt från uppdrag och personella resurser.

- Förankra utbudet i Vårdsamverkan Skåne.

Aktuellt

Utifrån slutsatser och rekommendationer föreslår primärvårdsnämnden att uppdrag för unga vuxna med lätt till medelsvår psykisk ohälsa, vilket utgör ett komplement till vårdcentralernas basuppdrag för psykisk ohälsa, flyttas från primärvårdsnämnden till psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämnden, under förutsättning att erforderligt likalydande beslut fattas i psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämnden.

Vidare att flytt av uppdrag sker från och med den 1 juni 2026 och blir en del av Ungdomsmottagningarna med ett åldersspann till 25 år samt att finansiering av uppdraget regleras mellan primärvårdsnämnden och psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämnden i samband att uppdraget flyttas.

Härutöver att övriga rekommendationer från utredningen beaktas i fortsatt process.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Erforderliga medel för överfört uppdrag regleras mellan nämnderna, primärvårdsnämnden och psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämnden, i enligt med datum för överföring av uppdraget.

Juridisk bedömning

Samråd med regionjurist har inte bedömts nödvändig.

Miljökonsekvenser

Ärendet medför inga miljökonsekvenser.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Samverkan/MBL sker på lokal samverkansnivå för berörda förvaltningar.

Uppföljning

Förvaltningschef Psykiatri, habilitering och hjälpmedel återkommer till nämndens sista sammanträde före sommaren 2026 med information om hur processen fortskrider.

Beslutet skickas till:

Primärvårdsnämnden.

Per Einarsson
Ordförande

Katarina Hartman
Förvaltningschef